

1

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. —

GRONINGEN, 3 Maart 1950.

BIJLAGEN } terug -
 } nieuw 3

Bericht op —

ONDERWERP: Windwatermolen
van De Noorder Olinger Polder
te Appingedam.

PROVINCIALE PLANOLOGISCHE	
DIENST IN GRONINGEN	
No.	330 1950
doss.	-07.526

Naar aanleiding van het verzoek om de mogelijkheid voor het behouden van nevenvermelde, nog in goede staat verkerende windwatermolen aan een nader onderzoek te onderwerpen, breng ik het volgende aan de Commissie ter kennis.

In aansluiting op hetgeen hieromtrent reeds in de brief van het Provinciale Bestuur van Groningen d. d. 22 Juli 1949 nr. 9598, 1e afd. is medegedeeld, blijkt mij thans na onderzoek, dat er feitelijk geen aannemelijke oplossing kan worden gevonden om de molen uitsluitend dienstbaar te maken aan een deel van de door combinatie van meerdere, voormalige waterschappen verkregen polder.

Immers, afgezien nog van de hoge kosten om het watergangenstelsel daarop in te richten, zou het overige, niet door de windmolen bestreken deel van de polder, dat dan van het eerstgenoemde deel waterstaatkundig afgescheiden zou zijn, niet over enige bemalingsmogelijkheid beschikken (de oorspronkelijke gemalen van de vroegere polders zijn inmiddels opgeruimd,

AAN:

DE HEER SECRETARIS VAN
DE PROV. MOLENCOMMISSIE

Ir. J. DIEPERINK,
Provinciehuis
te

GRONINGEN.

Typ. M.

terwijl het nieuwe elektrische gemaal zich bevindt bij de windmolen). De consequentie daarvan is dan, dat deze, ver beneden boezempeil van Fivelingo gelegen gronden van dat overige deel met hun boerderijen in tijden van brandstof- gebrek onder water komen te staan (de polderwaterstand zou dan namelijk stijgen tot 1,- m à 1,85 m boven polder- peil). Het spreekt vanzelf, dat de voordelen, die men hier- mede in het eerstgenoemde deel van de polder met de windm- olen zou bereiken niet opwegen tegen de grote nadelen, die in het overige deel van de polder zouden optreden in de vorm van waterschade aan bouwland en bewoning.

Men zal derhalve de onderhavige windmolen alleen op de meest economische wijze in bedrijf kunnen houden ten behoeve van het gehele poldergebied, maar daarmee wordt in tijden van brandstofgebrek alleen bereikt, dat een deel van het waterbezwaar kan worden weggewerkt, zodat in een nat jaar de opbrengsten van bouw- en grasland tot een klein percentage van de normale kwanta daalt. Als gevolg van deze omstandigheid kan voor deze molen maar op een kleine Rijksbijdrage worden gerekend.

Uit bijgaande, door mij opgemaakte rentabiliteitsbere- kening moge blijken, dat deze windmolen bij een nog zo gun- stig mogelijk aangenomen overheidssubsidie van 50% op het herstel [33% Rijk (Dept. van Onderwijs, Kunsten en Weten- schappen), 10% Provincie en 7% Gemeente e.a.] en later van 35% op het onderhoud [25% = 1/3 van het maximum van 75% vol- gens de ontwerp-wet bescherming waterstaatswerken oorlogs- tijd (Dept. van Verkeer en Waterstaat), 10% Provincie] aan het waterschap een geldelijk tekort zal berokkenen van f. 400,- per jaar en derhalve voor de onderhavige polder niet rendabel kan zijn.

BLACEN

ONDERWET Windwatermolten van De Noord- te Appingedam

schapen verkregen polder

DE HEER SECRETARIS VAN DE PROV. MOLENDINGEN I. P. J. DIEPERINK Provincie Groningen

GRONINGEN

Provinciale Waterstaat van Groningen

Er zij hierbij nog aangetekend, dat de herstelkosten op f. 6.000,- zijn aangehouden, een verhoging dus ten opzichte van de voorgaande ramingen. Gebleken is namelijk, dat de vijzel nu geheel dient te worden vernieuwd.

Waar het hier overigens een gave windmolen betreft, die - gezien de degelijke houtconstructie - vermoedelijk nog wel vele jaren dienst zou kunnen doen, is door mij, in overleg met de heer Wiertsema, nagegaan, in hoeverre het mogelijk zou zijn de molen te verplaatsen naar een andere, hiervoor geschikte polder, waar men juist aan een nieuwe bemaling toe is.

Zo is mij bekend, dat het 140-ha. grote waterschap Oosterland in de gemeente Haren nabij het Paterswoldermeer moeilijkheden heeft met het stichten van een genaal. Laatstgenoemd waterschap heeft ^{van} het College van Gedeputeerde Staten toestemming om hiervoor een motor van 12 pk te plaatsen, maar gezien de hoge kosten van de kabelaanleg moet men in dit geval van een elektrische aandrijving afzien. Een windmolen zou in deze omgeving goed tot zijn recht komen en een flinke subsidie zeker rechtvaardigen, al zou deze molen voor laatstgenoemd waterschap een wat te groot vermogen vertegenwoordigen.

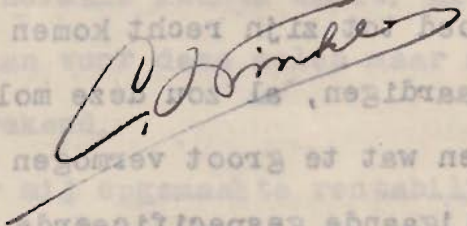
Uit bijgaande gespecificeerde kostenberekening voor het overnemen, demonteren en weder opbouwen elders van de molen met bijkomende werken blijkt echter, dat hiermede in totaal gemoeid is een uitgave van circa f. 19.000,-.

Ook bij een ruime subsidie zal het betrekkelijk kleine waterschap Oosterland uit financiële overwegingen van een verwezenlijking van dit plan moet ^{en} afzien, omdat de exploitatie te duur zou worden, mede vanwege de moeilijke voorziening in een geschikte bediening van de molen. Het is echter niet uitgesloten, dat zich in de naaste toekomst opnieuw een dergelijk

geval voordoet bij een andere polder met een wat grotere oppervlakte en betere grondsoort, waarbij de financiële consequenties gunstiger zijn dan bij het waterschap Oosterland.

Op grond van het bovenstaande geef ik de Commissie in overweging het College van Gedeputeerde Staten te adviseren het bestuur van het voormalige waterschap De Noorder Olinger Polder een sloopvergunning voor de bedoelde windwatermolen te verlenen onder de gebruikelijke voorwaarden, met dien verstande dat daaraan worde toegevoegd de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de (te slopen) onderdelen van de molen voorlopig niet afzonderlijk en niet zonder voorkennis van de Molencommissie aan derden zullen worden verkocht, zulks met het oog op een eventuele alsnog tot stand te brengen overname van de molen in zijn geheel door een ander belanghebbend waterschap of polder.

DE INGENIEUR VAN DE PROVINCIALE WATERSTAAT:

... 19.000.-

Gok bij een ruime subsidie zal het betrekkelijk kleine waterschap Oosterland uit financiële overwegingen van een verwezenlijking van dit plan moet afzien, omdat de exploitatie te duur zou worden, mede vanwege de moeilijke voortbrenging in een geschikte bediening van de molen. Het is echter niet uit te sluiten, dat zich in de nabije toekomst op nieuw een dergelijk

Globale Rentabiliteitsberekening van de windwatermolen van het voormalige waterschap De Noorder Olinger Polder.

omschrijving	kosten bemaling uit- sluitend met electrisch gemaal		kosten gecombineerde bemaling electrisch gemaal + windwatermolen			opmerking
	per jaar	per jaar	per jaar	per jaar	per jaar	
herstel molen =====					f. 6000,-	
subsidie					" 3000,-	vermoedelijk hoogstens 50%.
ten laste water- schap					f. 3000,-	= annuïteit bij lening voor 20 jaar ad. 3%.
bediening =====						
loon molenaar	p.m.stel	f. a	f. a	+ extra vast	" 300,-	voor verzorging buiten de maaluren.
				premie variabel	" 200,-	om windkracht zoveel mogelijk aan te wenden, b.v. f. 0,50 per molenmaaluur.
onderhoud =====	p.m.stel	" b	" b	+ voor stilstaan- de molen	" 500,-	
				voor in bedrijf zijnde molen extra	" 200,-	
exploitatie =====						
(electrische -) 800 (stroomverbruik) maaluren		" 1200,-	400 maaluren	400 maaluren windkracht	-	electr. motor 50 pk Kwh.-prijs 4 ct. 800 maaluren gemiddeld per jaar bij afvoercoëfficiënt van 85 m ³ /min./1000 ha en matige kwel.
tezamen:		a+b+f.1200,-		a+b+f.600,-	+	f.1400,-
af subsidie				Rijk 25%		1/3 van max. 75%
op onderhoud, bediening en exploitatie				Provincie 10%		
				35%		
				van f.1200,-	=	f. 400,-
resumé:		a+b+f.1200,-		a+b+f.600,-	+	f.1000,-
tegenover el- kaar gesteld		" 600,-		-		" 1000,- of f. 400,- per jaar

PROVINCIALE PLANOLOGISCHE
DIENST IN GRONINGEN
330 - '50.

in het nadeel van de windwatermolen
ten laste van het waterschap.

3/3

Electriciteitstarief P.E.B. voor elektrische bemalingsinstallaties van waterschappen met een motor groter dan 10 pk.

tarief klasse	aantal pk	x	aantal maaluren	=	aantal tariefuren	kwh.-prijs
a	"	"	x	"	"	= tot 4.000 10 ct.
b	"	"	x	"	"	= tot 6.000 8 ct.
c	"	"	x	"	"	= tot 8.000 6 ct.
d	"	"	x	"	"	= tot 10.000 4 ct.
e	"	"	x	"	"	= boven 10.000 3 ct.

De kwh.-prijs wordt verhoogd met 0,2 ct voor elke f. 2,50, dat de kolenprijs per ton voor het P.E.B. ligt boven de f. 8,50 (z.g. kolenclausule).

Bij het huidige prijsniveau is deze verhoging van de kwh.-prijs door de kolenclausule 1,4 ct.

Reducties voor nachturen op bovenstaande tariefklassen zijn respectievelijk 5, 4, 2, 1 en 1 ct.

Bij het onderhavige waterschap met een motor van 50 pk wordt dus volgens het laagste tarief aferekend, indien ten minste 200 maaluren per jaar wordt gedraaid.

Overeenkomstig bovenstaande richtlijnen kan er dus praktisch op gerekend worden dat de kwh.-prijs bedraagt

voor overdag	buiten de sper-tijden	4,4 ct) derhalve gemiddeld circa <u>4</u> ct.
voor 's nachts	buiten de sper-tijden	3,4 ct	

67
3/3

Globale raming van kosten voor het overnemen en verplaatsen van de windwatermolen van De Noorder Olinger Polder te Appingedam, vlucht 20.20 m diameter van de vijzel 1.24 m.

Grondwerken waaronder molenberg	f. 1.000,-
Fundering p.m.	" 1.500,-
Metselwerken	" 3.500,-
Afbreken en vervoeren	" 1.750,-
Opbouwen en maalvaardig afwerken	" 3.250,-
Bij aan nieuwe materialen	" 1.250,-
Nieuwe vijzel p.m.	" 3.000,-
Krooshek	" 220,-
Afdekking vijzelbak, uitloopbak vleugels krooshek	" 250,-
Valschot met ijzerwerk	" 150,-
Plaatsing kruipalen eventueel nieuwe	" 175,-
Verfwerken en carbolineum	" 600,-
Honorarium van deskundige	" <u>950,-</u>
	f. 17.595,-

Bovenstaande globale raming werd opgemaakt te Groningen in Februari 1950 door het lid van de Prov. Molencommissie de heer J. Wiertsema

Hieraan dient nog te worden toegevoegd de voorlopige vraagprijs van de voorzitter van het waterschapsbestuur voor de verkoop van de molen ad. f. 2.000,-, welk bedrag bij een eventuele definitieve overname waarschijnlijk nog wel wat zou kunnen worden verlaagd.

In ieder geval zal echter voor het overnemen, demonteren en elders weder bedrijfsklaar opstellen van de molen gerekend dienen te worden op een totale uitgave van f. 19.000,-.